

jeg havde givet, og underkaste Sagen en alvorlig Dørfølelse og Underfølelse, og hvis jeg fandt, der virkelig var Trang til saadanne Foranstaltninger som de foreslaaede, da at forelægge et Regjeringsforslag i saa Henseende, ligesom jeg i det Hele maatte antage, at det var heldigere, at et Lovforslag af denne Bestaendighed udgik fra Regjeringen end fra det private Initiativ. Jeg har altsaa i Mellemtiden gjort, hvad jeg kunde, for at søge Oplysninger i saa Henseende, og efter Alt, hvad jeg har kunnet erfare, efter Alt, hvad der fremgik af Andragender fra forskjellige Sider i Landet, der indeholde ikke uvigtige Oplysninger om de Forhold, hvorunder de smaa Folk leve, der ere henvisse til at søge løse Laan hos Naboer eller Andre eller ved Kasserne, maatte jeg erkjende, at der var en virkelig Anledning til at søge at støtte denne Del af Befolkningen i dens Vilkaar ved at søge at skaffe den Udgang til at erhverve Laan paa Betingelser, der ikke stillede den under haardere Vilkaar end dem, hvorpaa andre bedre Stillede kunne opnaa saadanne Laan. Det Maal, til hvilket man stræbte ved Affattelsen af dette Lovforslag, var altsaa at gjøre det muligt for de Mindre i Samsundet at kunne stifte Laan paa saadanne Vilkaar, der ikke vilde være allfor trykkelige eller true med at røkke ved deres allerede iforveien haardt nok truede Eksistens. Det Maal, man maatte stræbe efter, var altsaa at træffe Foranstaltninger til, at man i Birkeligheden kunde skaffe dem billige Laan, og vi troede ikke, at det, der var foreslaaet i det ifjor fremkomne Forslag, nemlig at man gav et begrændset aarligt Tilskud, var tilstrækkeligt. Man kom til den Erkjendelse, at den eneste sikke Maade, hvorpaa man kunde holde disse Kreditforeningsobligationer i en Kurs, der var tilstrækkelig til at bevirke, at Laanene ikke bleve allfor bebyrden, var at give en Rentegaranti fra Statens Side, og man havde ingen Betænkelse derved, fordi man sølte sig overbevist om — som jeg føler mig overbevist derom i dette Dieblik — at Statskassen i Birkeligheden ikke løb nogen stor Risiko ved at give en saadan Rentegaranti. Det er jo ganske vist, at her er det Hovedpunkt, hvorfra man har rettet sine Angreb paa Lovforslaget, idet man principmæssig erklærede sig mod noget Nyt paa dette Gebet og principmæssig erklærede sig imod, at der gaves en Rentegaranti fra Statens Side, hvis Udstrækning man ikke kan bestemme i Tal. Nu maa jeg dog sige, at det forekommer mig, at man ad almindelig Veie, gennem en almindelig Vedkommelse af Forholdene maa kunne komme til den Erkjendelse, at en saadan Rentegaranti fra Statens Side ikke vil have noget særlig Færligt for Statskassen, selv om man ikke vil være ifstand til med bestemte Tal at sige, hvorvidt Garantien kan gaa; thi med den Sikkerhed, der ligger i Eiendommenes Værdi, med det solidariske Ansvar, der findes til Sikkerhed for Statskassen, tror jeg ikke, der er nogen

stor Udsigt til, at Staten vil kunne komme til at yde Betydeligt eller Synderligt til disse Kasser, selv om der maatte komme vanskelige Forhold; men naar man siger, at det er noget aldeles Nyt, man er kommen ind paa — og det er sagt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) og ligeledes af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille) — kan jeg dog ikke erkjende, at dette er Tilfældet. Jeg kan virkelig ikke se den overordentlige Forskjel, der er mellem den Garantien, Staten yder for Laan til Jernbaneanlæg, og den Garantien i dette Tilfælde. Man har sagt, at der staar man overfor et begrændset Ansvar. Det ser jeg i Almindelighed ikke. Staten har givet sin Garantien under saadanne Omstændigheder, at, om man end vel kan sige, at Ansvaret er bestemt i en vis Retning, kan man dog slet ikke sige, naar det vil ophøre, det kan i Riden være ubegrændset. Derfor den Dag kommer — og den turde maaske ikke være saa overordentlig fjern — da de Garantifummer, der ere stillede mellem Statens Renteansvar og Jernbanens Kreditorer, f. Ex. paa Lolland-Falster, ere oppisete, staar Staten ligeoverfor den Forpligtelse at kunne komme til at svare 4 pCt. af de Penge, der ere anlagte i Jernbanerne, og det, saavidt jeg ser i ubegrændset Tid. Det ærede Medlem sagde, at det var et Anliggende, der havde den allerførste Betydning, det var et Samsundsanliggende, der var erkjendt for at være af gjenneemgaende Interesse for hele Samsundet, et Anliggende af den Betydning, at Staten endog tænkte paa selv at kjøbe og overtage Jernbanerne, altsaa erkjendte for at være et Statsanliggende af største Betydning. Ja, jeg vil gjerne erkjende, at al Fremme af Kommunikationsmidlerne er et Anliggende af Betydning for hele Samsundet, men naar man styrker sin Paastand ved at sige, at det var af den Bestaendighed, at Staten endog saa selv havde villet paatage sig hele Driften og kjøbe Jernbanerne, saa var det jo dog rigtignok ikke Tilfælde, da man ydede Statsgarantien; da tænkte man slet ikke paa selv at overtage Banerne; det var endog saa dengang det Almindelige, at man fra-raadede Staten at gaa ind paa en saadan Statsindustri. Jeg ser ikke rettere, end at der her foreligger et Samsundsanliggende af ikke ringere Betydning. Jeg turde dog henstille, om den Bestræbelse at søge at løfte og fremme en hel Samsundsclasses Vilkaar haade i aandelig og materiel Henseende skulde kunne siges i mindre Grad at være et Samsundsanliggende end det at fremme Kommunikationsmidlerne. Det kan jeg paa ingen Maade erkjende, men maa anse det for at være en Opgave, som Staten er i lige saa høj Grad anvist til at søge løst, den Opgave nemlig, at forbedre Vilkaarene for en talrig Stand, som, hvad Alle maa erkjende, lever under vanskelige, strenge og haarde Forhold. Thi det er min Mening, som jeg ikke skal undlade atter at gjentage, at der